

בתי המשפט

1

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

בעניין: יורם שדה

המערער

בעצמו

נגד

1. שמעון לב

2. מיכל יקל

3. יצחק כהן

המשיבים

י. בוכבינדר,

ע"י ב"כ עו"ד

רח' מודליאני 14, תל אביב

פסק דין

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

1. ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בתל-אביב – יפו (כב' השופטת ש. אלמגור) מיום 11.06.06 בת.א. 038175/03 אשר דחה תביעה כנגד המשיבים בעילה של הפרת חוק איסור לשון הרע תשכ"ה-1965.

העובדות:

2. לבית משפט השלום בתל אביב הוגשה תביעה על ידי המערער כנגד המשיבים בעילה של הפרת חוק איסור לשון הרע. התביעה נסמכת על מכתבים אשר יפורטו בהמשך שלטענת המערער פרסומם היווה לשון הרע כלפיו.

3. המערער יורם שדה, בנו של מפקד הפלמ"ח האלוף יצחק שדה ז"ל, הגיש תביעה כנגד המשיבים בעילה של הפרת חוק איסור לשון הרע, וזאת בגין מכתבים שיפורטו להלן אשר לטענתו פרסומם מהווה לשון הרע כלפיו. המערער מתגורר ברחוב זכרון קדושים 3 ביפו (להלן: "הבית"), מקום בו התגורר אביו משנת 1949 עד יום מותו ב-1952. הבית ממוקם

בתי המשפט

2

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

1 על מצוק הכורכר המשתפל אל שפת הים, אליו צמודה גינה המשתרעת עד שפת המצוק
2 ומעבר לו.

3
4 בגדר מאבקם של תושבי השכונה, ובכללם המערער והמשיבים, לשמירת הסביבה הכפרית .4
5 והשתלטות בניה בחוף הים, שלחו המשיבים מספר מכתבים לרשויות בהם מחו על כך כי
6 המערער השתלט על שטח המוגדר בחוק כ"חוף ים",
7 גידר וחסם אותו באופן שאינו מאפשר מעבר חופשי לציבור.

8
9 מדובר במספר מכתבים שנשלחו כמפורט להלן:

10
11 מכתב המשיבים מיום 22.07.01 (נספח ט"ז לתצהיר המערער בבית משפט השלום)
12 הממוען אל מנהל מחוז תל אביב ומנהל מקרקעי ישראל, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון
13 ובניה, יו"ר וועדת הביקורות, מנכ"ל העירייה ואגודת "אדם טבע ודין".

14
15 וזו לשון הקטע הרלבנטי:

16 "במהלך שנות השישים והשבעים לערך ובמשך כשלושים שנה לאחר מותו
17 של יצחק שדה שטח הגן הנידון היה שטח פתוח ולא היה בו כל זכר לגן. עובדות
18 אלה עומדות בסתירה לטענות יורם שדה לפיהן כל השטח נמסר לאביו יצחק
19 שדה אשר הקים את הגן במו ידיו".

20
21 מכתב נוסף של משיב 1 (נספח ט' לתצהיר המערער) אל מנהל מחוז תל אביב ומנהל
22 מקרקעי ישראל.

23 וזו לשון הקטע הרלבנטי:

24 "כמו כן הם מגדלים שיחים עבותים וחוסמים את הנוף לים לשכנים במיוחד
25 לדיירי זכרון קדושים 6 ו-8 בטענה שזהו היה הגן של יצחק שדה אף שיש
26 לשכנים תמונות ועדויות שהמצב בעבר לא היה כך. קשה להשתחרר מהרושם
27 החזק שנתמך על ידי הרבה סימנים בשטח, שיוורם שדה וזיוה יריב מנצלים

בתי המשפט

3

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

- 1 בצורה צינית את המורשת וזכרו של יצחק שדה על מנת להשתלט על השטח
2 המדובר ובנוסף גורמים הרבה עגמת נפש שגובל בטרור לדיירי הרחוב בכך שהם
3 מסתירים את הנוף לים..."
- 4
- 5 מכתב נוסף של המשיב 1 (נספח י' לתצהיר המערער) מיום 07.05.01 אל ראש עיריית תל-
6 אביב, מבקר המדינה, מנהל מינהל מקרקעי ישראל, היועץ המשפטי של עיריית תל-אביב,
7 יו"ר הוועדה לתכנון ובניה, שר התשתיות, מנהל מינהל התכנון במשרד הפנים, פרקליטות
8 מחוז תל-אביב, פרקליטות המדינה והעתקים לחברה להגנת הטבע, עמותת "אדם טבע
9 ודין", התנועה לאיכות השלטון, עיתון גלובס ועיתון העיר.
10 וזה הקטע הרלבנטי:
- 11 "בימים אלה עומדת להיחתם עסקה בין מנהל מקרקעי ישראל לבין מר יורם
12 שדה בענין חכירת השטח ממערב לביתו... שמדובר בפלישה גסה לשטח ציבורי
13 שמעולם לא הועברו זכויות ליצחק ולירום שדה, אלא נעשה שימוש ציני בזכרו
14 של יורם שדה על מנת לקבל זכויות בשטח על חשבון הציבור שלא כדין... גן
15 הזכרון ליצחק שדה מעולם לא הוכרז וגם אם היה מוכרז ככזה היה אמור
16 להינתן לגוף ציבורי ובוודאי לא לאדם פרטי שלמעשה פלש לשטח שלא כדין
17 והינו בעל אינטרס פרטי נדלני להשבחת ערך ביתו..."
- 18
- 19 מכתב הנתבעים מיום 26.07.01 (נספח יז' לתצהיר המערער) למנהל מחוז תל אביב במנהל
20 מקרקעי ישראל, ראש עיריית תל-אביב, סגן ראש העיר ויו"ר הוועדה לתכנון ובניה, יו"ר
21 וועדת הביקורת, חבר מועצת העיר מסיעת הירוקים, פרקליטות המדינה, פרקליט מחוז
22 תל-אביב, אגודת "אדם טבע ודין", החברה להגנת הטבע ולשכת מבקר המדינה.
23 וזה הקטע הרלבנטי:
- 24 "תקופה ארוכה לאחר מותו של יצחק שדה הנאמדת בשלושים שנה בקירוב,
25 השטח היה פתוח למעבר חופשי של הציבור. תושבי השכונה והסביבה היו
26 נוהגים לבלות בשטח הנדון ולרדת לים בשביל גישה שהיה במקום..."
- 27 נספח י"ז לתצהיר התובע.

בתי המשפט

4

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

1
2 המערער טען כי האמור במכתבים אלה מציג אותו כגולן קרקעות שהשתלט על שטח לא
3 לו, בטענה שמדובר בגן היסטורי שהקים אביו. עוד טען כי המשיבים השמיצו אותו
4 והוציאו נגדו לשון הרע בישיבת העמותה, תוך כדי הצגתו כמי שפועל בניגוד למטרות
5 האגודה וכמי שהשתלט על קרקעות שהינם בבחינת שטחי ציבור פתוחים. המשיבים טענו
6 כי אין בדברים משום לשון הרע ולחילופין טענו להגנת אמת בפרסום (סעיף 14 לחוק)
7 ולהגנת תום הלב על פי סעיפים 15(2)(3)(8) לחוק.

פסק הדין של הערכאה הראשונה:

8
9
10 5. לאור הגדרת לשון הרע בסעיף 1 לחוק סקר בית המשפט את המכתבים אחד לאחד כדי
11 לבחון האם הפרסומים האמורים מהווים עוולת לשון הרע על פי הפרשנות שיש ליתן
12 למשמעות הפרסום, על פי המבחן האובייקטיבי.
13 סעיף 1 לחוק קובע כדלקמן:
14 "לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

15 (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבזו או ללעג מצדו;

16 (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

17 (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח
18 ידו או במקצועו;

19 (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו או נטייתו המינית.

20 בסעיף זה 'אדם' – יחיד או תאגיד".

21
22 לאחר סקירת המכתבים אחד לאחד הגיע בית המשפט למסקנה כי ברוב המכתבים לא
23 נאמרו דברים העלולים להשפיל ולבזות את המערער, ואין בנאמר בהם כדי להוות לשון
24 הרע. מדובר במכתבים המביעים התנגדות לחתימת המינהל על חוזה חכירה עם המערער
25 ביחס לשטח שהוא בבעלות הציבור ומיועד לציבור בהיותו חלק והמשך של חוף היס. אין
26 במכתבים מלים או משפטים המייחסים לו התנהגות בלתי נאותה. במכתב נספח ט"ז
27 הציגו המשיבים את עמדתם כי שטח המריבה מיועד, על פי התב"ע, להיות שטח ציבורי

בתי המשפט

5

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: **כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד**
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

1 פתוח המוגדר כאזור חוף היס. עוד צויין כי המשיבים חולקים על טענות המערער על כך
2 שהשטח נמסר לאביו של המערער אשר הקים בו גינה.
3 מחלוקות עובדתיות או משפטיות אין בהן כדי להשמיץ או לבזות או להשפיל, והצגת
4 עמדה החולקת על עמדתו של המערער אינה מעמידה את האחרון באור שלילי.
5
6 באשר לשני המכתבים הנותרים נקבע כי המשיבים נקטו לשון חריפה ובוטה יותר כלפי
7 המערער. במוצג ט' נאמר כי "משפחת שדה מגדלים שיחים עבותים וחוסמים את הנוף
8 לים לשכנים במיוחד לדיירי זכרון קדושים...קשה להשתחרר מהרושם החזק שנתמך על
9 ידי הרבה סימנים בשטח, שיוזם שדה וזיוה יריב מנצלים בצורה צינית את המורשת
10 והזכרו של יצחק שדה על מנת להשתלט על השטח המדובר..." וכי במוצג י" נאמר:
11 "... שמדובר בפלישה גסה לשטח ציבורי שמעולם לא הועברו זכויות ליצחק
12 ויורשם שדה, אלא נעשה שימוש ציני בזכרו של יורם שדה על מנת לקבל זכויות
13 בשטח על חשבון הציבור שלא כדין...ובוודאי לא לאדם פרטי שלמעשה פלש
14 לשטח שלא כדין והינו בעל אינטרס פרטי נדלני להשבחת ערך ביתו...".
15 הביטויים והמעשים המיוחסים למערער בשני קטעים אלו הם של השתלטות
16 ופלישה לשטח ציבורי שלא כדין תוך "שימוש ציני" בשמו של האלוף שדה, ועל
17 כן אין ספק כי באופן בו הם נכתבו יש כדי לבזות ולהשפיל את המערער ולשים
18 אותו לבוז ולעג בעיני הציבור. לפיכך, הגיע בית המשפט למסקנה כי האמור
19 במכתבים ט' וי' למוצגי המערער - הוציא המשיב 1 לשון הרע כנגד המערער.
20
21 לאור מסקנה זו בחן בית המשפט האם הראה המשיב הגנה כנגד הפרסום האמור, ובעיקר
22 בהתייחס להגנה המצויה בסעיף 14 לחוק המדברת על אמת בפרסום.
23
24 מתוך עדותו של המערער עלה כי אף לגירסתו הוא מחזיק בחלקות ללא זכות רשומה
25 כלשהי וכי נושא הבעלות הוסדר אך לגבי הבית ולא לנושא הגינה. לאור זאת הגיע בית
26 המשפט למסקנה כי לפחות בחלק מהגינה תפס המערער חזקה שלא כדין. המערער הודה
27 כי הוא מבקש לאכוף על המינהל להחכיר לו את חלקה 38, המהווה 780 מטר מתוך

בתי המשפט

6

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: **כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד**
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

- 1 השטח התפוס על ידו העולה על דונם. כן הודה כי באמצעות שיח הגדל בגינה הוא תופס
2 חזקה במדרכה הצמודה ליד ביתו ברחוב קדושים באופן שאינו מאפשר מעבר הולכי רגל
3 על המדרכה. התנהגות זו, נקבע, יש בה כדי להאיר, ולו באור קלוש, את עמדתם של
4 המשיבים כי המערער השתלט ותפס חזקה בחלק משטח הגינה באמצעות גידול צמחיה
5 עבותה.
- 6
- 7 מטעם המשיבים הוצגה עדותו של מומחה בפענוח תצלומי אויר אשר העיד כי משנת 1951 .7
8 ועד שנת 1977 התפשטה הצמחיה והתרחבה לגבולותיה הנוכחיים ומעבר לגבולות שהיו
9 קודם לכן. המערער לא הציג חוות דעת אחרת ואף לא סתר את חוות דעת המומחה
10 בחקירה נגדית. גם על פי תיאורו הגיאוגרפי של יצחק שדה חלקה המערבי של הגינה היה
11 מכוסה צמחיה שטוחה, כפי שהעיד המומחה, ולאותה מסקנה ניתן היה להגיע
12 מהצילומים שצירף המערער עצמו לתיק בית המשפט. המשיבים טענו כי באמצעות
13 הצמחיה העבותה השתלט המערער על השטח המערבי של הגינה, חסם אותה באמצעות
14 צמחים עבתיים ולאחר מכן גידר אותה מגבולה ברחוב קדושים ועד גבולה הצפוני. פעם
15 אזור זה היה אזור ציבורי פתוח אשר הציבור, בכללם השכנים, נהגו לעבור בו והילדים
16 שיחקו וירדו ממנו לים. כיום המקום חסום ואין אפשרות מעבר בין שני הרחובות, וכן אין
17 אפשרות לרדת לים.
- 18
- 19 עדויות השכנים לא הותירו ספק כי שטח הגינה עד קצה המצוק היה פתוח לציבור ונעשה .8
20 בו שימוש עד סוף שנות השבעים. עדויות אלו הובאו בפני בית המשפט והוא נתן בהם
21 אמון. כמו כן, הובאו עדים נוספים מטעם עיריית תל-אביב, לרבות המהנדסת אילנה
22 בוטמברג, מנהל מחלקת שירותי בנין עיר באגף ההנדסה של העירייה. מעדויות אלה,
23 הסיק בית המשפט כי המשיבים הוכיחו את השתלטות המערער על שטח הגינה שהיא
24 תחומה וגדורה באופן שאינו מאפשר מעבר חופשי לציבור – והיא נעשתה שלא כדין.
25 המערער טען כי הגידור נעשה על ידי אביו, אולם מן העדויות הגיע בית המשפט למסקנה
26 כי המערער הוא זה שגידר ותחם את שטח הגינה אשר עד סוף שנות השבעים היה פתוח

בתי המשפט

7

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: **כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד**
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

1 לציבור, וכי המערער תפס חזקה שלא כדין מחלקו המערבי של המצוק, שטח המיועד
2 לחוף ים ציבורי.
3
4 אשר לטענה כי במלים "... נעשה שימוש ציני בזכרו של יצחק שדה על מנת לקבל זכויות
5 בשטח..." הם בגדר לשון הרע, קבע בית המשפט, כי המלים "שימוש ציני" אינם לב ליבו
6 של המכתב. הטעם במכתב היה מחאתו של המשיב על כך שהמערער השתלט שלא כדין על
7 שטח ציבורי תוך כדי העלאת הטענה שמדובר בגן לזכרו של יצחק שדה.
8 על כן, השימוש במלים אלו הוא פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש.
9
10 בהקשר זה אמר בית המשפט כי עמדתו של המערער בקשר למעמדה של הגינה מעורר
11 הרהור באשר לאמיתות המלים "שימוש ציני". מצד אחד, טען המערער לזכויות בשטח
12 הגן ותבע הכתרת השטח, מנגד טען שמדובר בגן זיכרון וכי את דמי החכירה יש לגבות
13 ממנו על בסיס שטח המיועד ל"גן הנצחה" ולא ל"גן פרטי". שתי טענות אלה סותרות
14 אחת את השניה, שכן המערער אינו פותח את גן הזיכרון לציבור וכל ביקור טעון אישור
15 המערער על פי הילוכו הפרטי.
16
17 לאור כל האמור לעיל, הגיע בית המשפט למסקנה כי התקיים התנאי הראשון בסעיף 14.
18 אשר לתנאי השני בסעיף 14 ברור שיש לציבור עניין בדברים שנאמרו על ידי המשיבים,
19 וחשוב שהם יגיעו לידיעת הציבור, שזכות הציבור לעשות שימוש בשטח המצוק, הן
20 לתצפית על חוף הים והן לצורך מעבר לרחובות יטבת וזיכרון קדושים והן לצורך ירידה
21 לשפת הים. כל אלה נמנעים מהציבור. למעלה מן הצורך קבע בית המשפט כי למשיבים
22 עומדת גם הגנת סעיף 15(2)(3)(8) לחוק. המכתבים כולם מוענו לרשויות ציבוריות שונות
23 העוסקות בעניין עליו הם נכתבו. עוד נקבע כי מהעדויות שהובאו על ידי בית המשפט
24 עומדת למשיבים חזקת תום הלב על פי סעיף 16 לחוק. הפרסום לא חרג מהמידתיות
25 הראויה הן באשר לנמענים והן באשר לנוסח בו נכתבו הדברים. כן עומדת ההגנה כנגד
26 המשיבים בדבר חזקת העדר תום הלב, הן משום שגם אם היה נפסק כי הדברים לא היו
27 אמת מדויקת, הרי שהם עשו הכל על מנת לבדוק ולוודא כי הדברים שנכתבו הינם אמת.

בתי המשפט

8

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: **כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד**
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

1 הם פנו לגבות עדויות מהשכנים הוותיקים, בדקו תוכניות בנין עיר ורק לאחר מכן כתבו
2 את המכתבים נשוא הערעור. הם גם לא התכוונו בכתיבה לפגוע במערער במידה העולה על
3 הסבירות הראויה לצורך הגנת הערכים המוגנים שבסעיף 15 לחוק. המטרה היתה לפתוח
4 את שטח המצוק לשימוש הציבור, ולא היתה כל כוונה לפגוע במערער באופן אישי.

5
6 בית המשפט סקר גם את הסיורים בביתו של המערער מיום 14.07.01 ו-14.08.01. באשר
7 לביקורים אלה טען המערער כי בסיור שנערך בביתו אמרו לו המבקרים כי המשיב 1 פנה
8 ואמר שהגן אינו גנו של יצחק שדה וכי המערער השתלט על שטח המצוק. לעניין זה קבע
9 בית המשפט שעדות מכתבה של הגב' גוזובסקי, עליו הסתמך המערער, אינו יותר מאשר
10 עדות מפי השמועה. וגם אם ההנחה שהדברים הכתובים במכתב נאמרו על ידי המשיב 1,
11 עומדת לו הגנת סעיף 14 לחוק. באשר לאירוע מיום 14.08.01 טען המערער כי מדריך
12 הסיור סיפר שהמשיב 3 אמר כי הגן המכונה "גן יצחק שדה" אינו הגן המקורי של יצחק
13 שדה וכי בימיו של יצחק שדה לא היה כלל גן במקום. הדבר לא הוכחש על ידי המדריך,
14 אולם גם כאן קבע בית המשפט כי למשיב עומדת הגנת אמת בפרסום כפי שפורט. ועוד
15 כהנה וכהנה באשר לשיבת העמותה ולפרסום בעיתון גלובס. לאור כל המפורט קבע בית
16 המשפט כי יש לדחות את התביעות והוא חייב את המערער לשלם למשיבים הוצאות
17 ושכ"ט בסך 35,000 ₪ בצירוף מע"מ, ריבית והפרשי הצמדה כחוק.

18
19 **הערעור:**
20 10. על קביעות אלו הערעור שבפנינו. בתחילת הדיון הגיש ב"כ המשיבים, עו"ד בוכבינדר,
21 הגיש פסק דין מיום 31.05.07 (כב' השופטת ד"ר פלפל) לפיה נדחתה תביעת החכירה
22 שתבע המערער מבית המשפט. עותק מפסק הדין צורף לתיק הערעור.

23
24 בפנינו חזר והדגיש המערער את אותן טענות שעלו בבית משפט השלום וטען שבפרסום
25 המכתבים היה משום לשון הרע כלפיו. לטענתו המשיבים הפיצו בכתב ובעל פה טענה
26 שאין בה כל אמת והיא ששלושים שנה לאחר מות האלוף יצחק שדה ז"ל השתלט
27 המערער על גבעת כורכר ריקה הצופה לים ליד ביתו בטענת כזב שמדובר בגן היסטורי

בתי המשפט

9

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: **כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד**
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

1 שהוקם על ידי אביו. כל אלה הם בגדר הוצאת שם רע. נטען כי בית המשפט שגה משקבע
 2 שגן יצחק שדה לא הוקם על ידיו וכי הגן היה קיים במקום עוד בימי אביו. הוצאת הדיבה
 3 היתה בכך כי נטען שהמערער מספר כי הגן הוקם בידי יצחק שדה ז"ל ולא היא, וכי
 4 במעשיו אלה הוא מרמה ומספר לכל העולם שקרים למרות שהוא יודע את האמת.
 5 הוא חוזר ומדגיש כי מדובר בעובדה היסטורית שידועה לאנשים רבים, אשר בסופו של
 6 דבר קראו בפסק הדין כי העובדה שהגן לא היה קיים בימי יצחק שדה ז"ל הוא פרסום
 7 נכון. כן שגה בית המשפט, לטענת המערער, משקבע כי היה אינטרס ציבורי לפרסום טענת
 8 הדיבה שגן יצחק שדה לא הוקם על ידי אביו ובכך שהטענה שהגן לא הוקם על יצחק שדה
 9 ז"ל היא בגדר לשון הרע.

10
 11 המשיבים חזרו בעיקרי הטענות ובטיעוניהם לפנינו על אותן טענות וטענו בין היתר כי
 12 המערער עושה שימוש לרעה בהליכי בית משפט באופן שיש בו זילות בית המשפט.
 13 לטענתם כתב התביעה נשוא הערעור לא ייחס למשיבים את הפרסום **"לא היה קיים גן**
 14 **במקום בתקופת יצחק שדה"**. נטען כי בכל הפרסומים לא נאמר על ידי מי מהמשיבים כי
 15 לא היה קיים גן בשטח הנידון בימי יצחק שדה. באותו שטח היה מעבר חופשי של הציבור
 16 הרחב, ורק החל מסוף שנות השבעים נחסם השטח על ידי המערער ואשתו בגדרות תיל
 17 ובצמחיה עבותה. נהפוך הוא בכל אחד מן המכתבים הרלבנטיים, נטען על ידי המשיבים,
 18 כי הם מכבדים את זכרו של האלוף יצחק שדה ואינם מתנגדים להנצחת זכרו, אולם הם
 19 התנגדו להעברת הקרקע לידיים פרטיות באופן שימנע מהציבור הרחב את המעבר
 20 והשימוש בשטחים אלו.

דין:

11. לאחר ששמענו את טענות הצדדים ועיינו עיין היטב בעיקרי הטענות, בפסק הדין ובכל
 החומר שבתיק, הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות.

השופטת המלומדת בחנה את שלל הטענות שהועלו בפניה והוציאה תחת ידיה פסק דין
 מבוסס על ממצאים עובדתיים אשר אין זה המקרה בו נוכל אנו כערכאת ערעור לדחות

בתי המשפט

10

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: **כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד**
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

1 אותם. הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק הדין תומכים במסקנה המשפטית ולא גילינו
2 בפסק הדין כל טעות שבחוק.

3
4 במקרה מעין זה אל לנו להיכנס לפני ולפנים של כל המחלוקת העובדתית והמשפטית
5 ולבחון אותה מבראשית ואין אנו נדרשים להציג פסק דין משלנו העונה על מכלול
6 השאלות שהתעוררו לצד פסק דינה של הדרגה הראשונה, אלא עלינו רק להיווכח כי מה
7 שהחליטה הדרגה הראשונה עומד במבחן הראיות, המשתמע מהן ומהדין (ע"א 323/89,
8 קוהרי נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(2) 142, 168; ע"א 478/88 בקר נ' שטיין, פ"ד מב(3) 680,
9 679; א. גורן, "סוגיות בסדר הדין האזרחי", מהדורה שמינית מעודכנת תשס"ה, עמ' 618
10 -619).

11
12 זאת ועוד – ההלכה היא שהביקורת של בית משפט של ערעור על ממצאים עובדתיים,
13 שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית, מצומצמת ביותר, והיא מצומצמת עוד יותר לגבי
14 ממצאים עובדתיים שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית על יסוד התרשמות ישירה מן
15 העדים. להוציא חריגים, כדי שערכאת ערעור תתערב בעובדות שנקבעו על ידי הערכאה
16 הדיונית, צריך שהטעות של הערכאה הדיונית תהיה מהותית ובולטת עד כדי שתבטל את
17 העדיפות המוקנית לערכאה זאת כתוצאה מהתרשמות ישירה מן העדים (ע"פ 9352/99
18 יומטוביאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 632). רק לעתים רחוקות תתערב ערכאת
19 הערעורים בממצאים עובדתיים אשר נקבעו בבית המשפט קמא, אשר שמע את העדויות
20 והתרשם התרשמות ישירה ובלתי אמצעית ממהימנותם של העדים (ע"א 5118/02 חבי
21 אלטריפי נ' סלאיימה, פ"ד נ(5) 407).

22
23 ועוד מצינו כי:

24 "כעיקרון לא בנקל יתערב בית משפט זה בממצאים עובדתיים שנקבעו על ידי
25 בית משפט קמא כאשר אלה מושתתים על חומר ראיות שאומץ על ידי הערכאה
26 הראשונה" (ע"א 2989/05 קורנץ נ' מרכז רפואי ספיר, פ"ד נא(4) 687).

27

בתי המשפט

עא 002668/06

בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

לפני: כב' השופטת אסתר קובו, סגנית נשיא – אב"ד
כב' השופטת מיכל רובינשטיין, סגנית נשיא
כב' השופטת שרה דותן

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

וכי:

"לא בנקל תבטל ערכאת הערעור קביעות עובדתיות של הערכאה הראשונה, אשר בידיה הופקדה הערכת מהימנותם של העדים וקביעת הממצאים העובדתיים. התערבות בממצאי עובדה תעשה רק במקרים חריגים וקיצוניים, כגון מקרים שנפל בהכרעתה של הערכאה הראשונה פגם היורד לשורשו של עניין, או כשהדברים אינם מבוססים על פניהם... ביחוד תמנע ערכאת הערעור מהתערבות כזו כאשר בית משפט קמא לא פטר עצמו בדברים כלליים בניתוח העובדות, אלא צלל למעמקי הראיות, בחן ובדק את הדברים ביסודיות, עשה ככל האפשר לבור את האמת המזדקרת ממכלול הדברים ולתת ביטוי לחקירתו – דרישתו ובדיקתו מעל דפי פסק הדין..." (ע"א 85//640 קופר נ' איגוד המוסכים בישראל, פ"ד מד(1) 594, 598).

כוחן של קביעות אלה יפה לענייננו.

12.

חוק איסור לשון הרע מהווה איזון בין שתי זכויות אדם מרכזיות: הזכות לשם טוב מול הזכות לחופש הביטוי (ראה ע"א 4740/00 לימור עמר נ' יוסף נה(5) 510). כבוד האדם והזכות לשם טוב הינם ציפור נפשו של האדם ויקרות לו מכל (ע"א 214/89 אבנרי נ' שפירא, מ"ג(3) 840). יחד עם זאת, אל מול זכות חשובה ונכבדת זו עומדת על רגליה הזכות לחופש הביטוי (ע"פ 255/68 מדינת ישראל נ' בן משה, כ"ב(2) 427). לפיכך הגנה על שם טוב תינתן על פי הנסיבות הספציפיות, תוך שימת דגש על החוק. פירוש הביטוי יעשה בהתאם לנסיבות החיצוניות (ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' אילון לוני הרציקוביץ (נבו)). כאמור שמו הטוב של המערער הוא נכס יקר לו, אך מנגד עומדת זכותם של המשיבים להביע התנגדותם לדעתו של התובע כאשר היא מנוסחת באופן ראוי ומידתי ומאפשרת לקורא הסביר לבחון את דעתם המשפטית אל מול זו של המערער, וגם במקום

